

**ВІДГУК
ОФІЦІЙНОГО ОПОНЕНТА**

**на дисертацію Рожка Вадима Миколайовича
на тему «Механізми державного управління цифровізацією у воєнній
сфері», подану до захисту
на засіданні Спеціалізованої вченої ради Д 64.707.03
у Національному університеті цивільного захисту України
на здобуття наукового ступеня кандидата наук
з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми
державного управління**

Актуальність теми дисертаційної роботи.

Аналіз тенденцій зміни характеру сучасних воєн дозволяє дійти висновку, що умови війни, її перебіг і результат набувають якісно нової інформаційної складової. Зростає роль першого етапу збройного конфлікту чи війни, що полягає у завоюванні переваги в інформаційній сфері. Інформаційна сфера стає основною сферою протиборства, а інформаційні технології розглядаються як основа революційних змін у функціонуванні збройних сил. Навіть вибіркове застосування інформаційної зброї по об'єктах військової та цивільної інформаційної інфраструктури має завершити конфлікт на його ранній стадії, тобто суттєво впливає на початок активних бойових дій військ сторін, оскільки ескалація інформаційного нападу веде до катастрофи. Наприклад, вирішення воєнно-політичних завдань відбувається із застосуванням насамперед сил і засобів інформаційного впливу, без використання прямого збройного насильства.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційну роботу виконано на базі Навчально-науково-виробничого центру Національного університету цивільного захисту України відповідно до тематики науково-дослідної роботи «Розробка механізмів державного управління соціально-економічною сферою та її галузями в контексті забезпечення безпеки українського суспільства» (ДР № 0118U001007), у межах якої здобувачем запропоновано інноваційні напрями розвитку

механізмів державного управління цифровізацією у воєнній сфері.

***Ступінь обґрунтованості й достовірність основних наукових положень,
висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.***

Аналіз дисертації та її автореферату, а також опублікованих наукових праць дозволяє підтвердити обґрунтованість науково-теоретичних положень, висновків і практичних рекомендацій дисертаційної роботи, що підлягають захисту.

Протягом вирішення завдань дисертаційного дослідження здобувачем було застосовано низку загальнонаукових та спеціалізованих методів дослідження: гіпотетико-дедуктивний – для уточнення сутності предмета дослідження; узагальнюючий і порівняльний – для оцінки діючих механізмів державного управління цифровізацією у воєнній сфері в Україні та в закордонній практиці; метод рефлексивного управління – для виокремлення стратегічних орієнтирів державного управління цифровізацією у воєнній сфері; структурно-функціональний підхід – для побудови структурно-функціональної моделі державного управління цифровізацією у воєнній сфері; суб'єктно-об'єктний – для обґрунтування сутності механізму державного управління цифровізацією у воєнній сфері; метод системного аналізу – для визначення напрямів модернізації системи інформаційної й інтелектуальної підтримки діяльності органів військового управління; наукове моделювання – для розробки моделі організаційно-правового механізму цифровізації процесу військового обліку поза межами України.

Вважаю за необхідне підтвердити наукову новизну теоретичних положень, висновків та практичних рекомендацій, що містяться у дисертаційній роботі, а саме: уперше:

– розроблено модель організаційно-правового механізму цифровізації процесу військового обліку поза межами України, яка базується на укладенні міжнародних угод з країнами ЄС щодо ідентифікації осіб призовного віку – громадян України – та передбачає автоматичне направлення запитів щодо військового обліку до консульських установ України в цих країнах після звернення громадян за адміністративними послугами; автоматичне

надсилання запиту до Міністерства оборони України через консульські установи України в країнах ЄС; формування відповіді Міністерством оборони України із застосування електронних реєстрів та її зворотнім відправленням до консульських установ України в країнах ЄС з подальшою передачею до органів влади в цих країнах рішення щодо успішного врегулювання питання військового обліку, що уможливлює надання адміністративної послуги військовозобов'язаним громадянам України в країні ЄС.

У дисертаційній роботі *удосконалено*:

– шляхи трансформації системи інформаційної та інтелектуальної підтримки діяльності органів військового управління через застосування комплексу програмних, математичних, інформаційних, мовних, технічних і технологічних засобів, а також комплексу організаційно-правових заходів, що в сукупності забезпечує в режимі, близькому до реального масштабу часу, можливість вирішувати завдання інформаційно-пошукового типу, динамічно формувати різні варіанти воєнно-політичного рішення з урахуванням моделювання різних його компонентів, а також встановлення правил дій з урахуванням використання інтегрованих експертних систем;

– напрями модернізації нормативно-правового та організаційного механізмів державного управління цифровізацією у воєнній сфері через застосування базових, антропотехнічних, системотехнічних, природно-технічних і соціотехнічних інформаційних технологій з метою розвитку та вдосконалення інформаційного продукту, створення потужного, гнучкого й ефективного інформаційного потенціалу, формування єдиної інформаційної інфраструктури, що в сукупності уможливлює вироблення та прийняття ефективних воєнно-політичних рішень на основі оптимального використання наявних засобів і ресурсів із застосуванням принципів законності, відповідальності, адекватності й превентивності;

– структурно-функціональну модель державного управління цифровізацією у воєнній сфері у вигляді розгалуженої інформаційно-аналітичної мережі, котра в якості структурних елементів містить ситуаційні центри та постійно діючі експертні організації, які систематично займаються

моніторингом і воєнно-політичним прогнозуванням на базі державних, приватних і змішаних форм власності, що надає можливість розробляти оптимальні моделі реагування на кризову ситуацію, що виникла, а також здійснювати оперативне і стратегічне прогнозування їх можливої появи, та заздалегідь розробляти комплекс антикризових заходів.

В процесі проведення дисертаційного дослідження *дістали подальшого розвитку*:

- теоретичний підхід до розвитку державної інформаційної політики в умовах воєнного стану через забезпечення ефективного використання національних і зарубіжних інформаційних ресурсів для успішного вирішення воєнно-політичних проблем, у тому числі для інформаційно-аналітичної підтримки суб'єктів воєнної політики держави на основі проведення органами державного управління та місцевого самоврядування економічної, соціальної й науково-технічної політики, що уможлиблює забезпечення сприятливих правових, організаційних, економічних і політичних умов для ефективного виробництва інформаційного вітчизняного продукту;

- стратегічні орієнтири розвитку державного управління цифровізацією у воєнній сфері, які передбачають підвищення якості наукової й економічної обґрунтованості впровадження і застосування нових цифрових технологій через створення інформаційно-моделюючих обчислювальних комплексів, що використовують ресурси локальних і глобальних мереж та уможливлюють аналіз тенденцій розвитку міжнародної й внутрішньої воєнно-політичної обстановки; виявлення потенційно конфліктних ситуацій, здатних перерости у збройне протистояння; висвітлення воєнно-політичної ситуації у засобах масової інформації; підвищення швидкості й ефективності обміну інформацією між різними органами військового управління країни;

- змістовно-категорійний апарат науки «Державне управління» через уточнення сутнісної характеристики таких понять: *«державне управління цифровізацією у воєнній сфері»* як системно-функціональне використання автоматизованих систем управління в межах діяльності спеціальних інститутів й органів держави, які мають забезпечувати ефективну діяльність вищого керівництва країни, пов'язану з аналізом обстановки, стратегічним

розрахунком, оптимальним вибором наявних засобів і проявом політичної волі з метою створення потужного, гнучкого й ефективного інформаційного потенціалу на основі розвитку та вдосконалення інформаційного продукту й формування єдиної інформаційної інфраструктури задля забезпечення оборонної могутності держави; «механізм державного управління цифровізацією у воєнній сфері» у вигляді сукупності правових, організаційних, економічних і політичних засобів застосування інформаційних технологій і телекомунікаційних систем для формування воєнно-політичних рішень та санкціонування правоповноваженими суб'єктами управління найбільш прийняттого варіанту впливу на об'єкти управління в межах наявних ресурсів та очікуваних перспектив з метою відстоювання національно-державних інтересів за допомогою військового потенціалу країни або коаліції держав.

Повнота висвітлення результатів дослідження в опублікованих працях та авторефераті.

Основні наукові положення та здобутки дисертаційного дослідження викладено в 11 публікаціях, з них 3 статті – у фахових журналах та збірниках наукових праць, 3 статті – у зарубіжних виданнях за темою дослідження, 5 – тези доповідей на конференціях. Сукупний обсяг публікацій складає 3,8 авт. арк.

Зміст основних положень дисертації у достатній мірі відображено в авторефераті.

Загальний обсяг та зміст опублікованих робіт відповідають вимогам МОН України до публікації ключових положень, висновків та рекомендацій дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук.

Оцінка оформлення дисертації.

Дисертаційна робота Рожка В.М. «Механізми державного управління цифровізацією у воєнній сфері» є завершеним науковим дослідженням, якому притаманна суттєва науково-практична цінність в контексті вирішення науково-прикладного завдання, яке полягає в обґрунтуванні теоретичних

засад і виробленні практичних рекомендацій з удосконалення процесів державного управління цифровізацією у воєнній сфері.

Дисертацію оформлено згідно встановлених вимог МОН України. Автореферат дисертації у повній мірі віддзеркалює усі науково-практичні положення та рекомендації, що винесені на захист.

Практичне значення дисертаційної роботи.

Практична важливість результатів дослідження полягає в обґрунтуванні та розробці пропозицій, орієнтованих на вдосконалення механізмів державного управління цифровізацією у воєнній сфері в Україні. З наукових праць, опублікованих у співавторстві, використано лише ті положення, які є результатом особистої роботи здобувача, що полягає у дослідженні комплексу питань, пов'язаних з формуванням та реалізацією механізмів державного управління цифровізацією у воєнній сфері.

Дискусійні положення та зауваження щодо змісту дисертації.

1. У дисертаційній роботі не зовсім повно надано змістовну характеристику проблем, присутніх на рівні державного управління цифровізацією у воєнній сфері.

2. Потребують додаткової деталізації основні принципи, яких доцільно дотримуватись під час підготовки та прийняття воєнно-політичних рішень у межах механізмів державного управління цифровізацією у воєнній сфері.

3. У дисертаційній роботі відсутній узагальнений висновок відносно того, що саме стосовно зарубіжного досвіду відносно вдосконалення процесів державного управління цифровізацією у воєнній сфері доцільно застосовувати у вітчизняній практиці.

4. Автор дисертаційної роботи зазначає, що в межах механізмів державного управління цифровізацією у воєнній сфері відбувається прийняття воєнно-політичних рішень, однак недостатньо обґрунтовує в дисертаційній роботі процес підготовки воєнно-політичного рішення.

5. Автором не достатньо конкретизовані пропозиції щодо шляхів трансформації системи інформаційної та інтелектуальної підтримки діяльності

органів військового управління.

Загальний висновок.

У цілому, розробки, що представлені у дисертаційній роботі Рожка В.М. обґрунтовано у достатній мірі. Дисертаційна робота характеризується наявністю науково-практичної цінності та відповідає рівню дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління. Тему дисертаційного дослідження повністю розкрито; основну мету дисертації досягнуто завдяки якісному вирішенню її завдань.

Дисертаційна робота Рожка Вадима Миколайовича на тему: «Механізми державного управління цифровізацією у воєнній сфері» відповідає вимогам МОН України, які висуваються до дисертацій на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління, та відповідає пунктам 13 і 14 «Порядку присудження наукових ступенів». Виходячи з вищезазначеного, автор дисертаційної роботи заслуговує на присудження наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління.

Офіційний опонент-
професор кафедри менеджменту
Закладу вищої освіти
«Університет трансформації майбутнього»,
доктор наук з державного управління,
старший науковий співробітник

Ірина ДРАГАН

Підпис Драган І.В. засвідчую
Президент ЗВО «УТМ»

Тетяна ШЕСТАКОВСЬКА